

Nadalje se vsled volilnega boja poostri tudi nasprotje mej duhovščino in mej posvetnim razumništvom. Mi smo še pred volilno borbo v tem oziru opozarjali na posledice, a naše besede so bile bob ob steno.

Pa še nekaj je zadelo v tej volilni borbi katoliško-narodno stranko. Ta stranka je doslej z vso odločnostjo in z veliko strastjo pobijala vsako paktiranje z Nemci, češ, da je to vrhunec politične nemoralnosti, če se združi slovenska stranka z Nemci in zoper drugo slovensko stranko. Sedaj pa se je katoliško-narodna stranka izneverila svojemu lastnemu načelu, sedaj je storila sama to isto, kar je prej obsojala kot nemoralnost, sedaj se je sama združila z Nemci in z vlado zoper drugo narodno slovensko stranko. S tem je zadobila na svoji časti grd madež, ki ga nikdar več ne izbriše.

Politični pregled.

Položaj. — Še par tednov in vlada skliče novo izvoljeni državni zbor k delovanju. Po dosedaj dovršenih volitvah soditi, pridejo sicer nekatere nove moči v državni zbor, ali o njih sposobnosti za normalno delovanje v istem nahaja se danes malo upanja, ker program, na katerega so bile voljene, je bil radikalen program. Socialni demokratje so zgubili v V. kuriji, ki je po njih mnenju njih domena, skoro polovico mandatov, a pridobili jih niso mirnejši elementi, marveč so jih pridobili še mnogo burnejši, namreč radikalni Nemci, katerim zapoveduje znani nemirnež dr. Wolf. Res, da so v prvem začetku socialni demokratje uspešno podpirali nemško obstrukcijo, ali v zadnjem času postali so največji neprijatelji vsake obstrukcije, dočim so radikalni Nemci pod vodstvom Wolfa vedno pripravljeni na najsrditejši boj, na najbrezobzirnejšo obstrukcijo, ako bi hotela vlada le količkaj pravičnoma biti kaki nenemški narodnosti, posebno pa Slovanom. Število teh ljudi sicer ni veliko, ali njih terorizem vpliva tako močno na ostale liberalne nemške stranke, da se mu skoro ne morejo odtegniti. — Ker pa pride tudi s Češkega nekaj več čeških radikalcev v državni zbor in bi tudi sploh Mladočehi ne mogli brez vsakega zadoščenja za storjena jim žaljenja započeti mirnega delovanja v novem parlamentu, je skoraj gotovo, da pride že v prvih sejah novoizvoljenega državnega zbora do spopada mej Nemci in Čehi, in da ne bodo zamogle vse ostale stranke odstraniti iz zbornice burnih viharjev ter nadomestiti jih z mirnim delovanjem. Lepe so res želje, katere je izreklo češko veleposestvo v svojem te dni izdanem manifestu in tudi Poljaki in druge stranke so že site teh neplodonosnih preprirov, ki so na velikansko škodo cele države, ali bojimo se, da ostanejo še naprej kakor doslej vedno le prazne želje, in da v Avstriji sploh ne pojde s parlamentarizmom več dalje, ako se ne upelje po izvanrednem potu nov državnozbornski poslovni red.

— **Volitve v državni zbor.** — Na Dolenjem Avstrijskem so krščanski socialci izgubili pet mandatov. To je poleg tega, da so Schönererjanci znamenite uspehe dosegli najvažnejši volilni pojav. Baron Dipauli je končno vendar dobil mandat. Izvoljen je bil v kmetijskih občinah Bolcan-Meran.

Bolgarija. — Bolgarski narod je prišel do spoznanja, da se mora otresti izvestnih tujih pijavk, ako hoče obstati. Prvo vprašanje, ki ga ima zdaj rešiti, je kmetijsko vprašanje. V ta namen se je vršil minuli teden v Sredcu, glavnemu mestu Bolgarije kmetijski shod, na katerega je prišlo iz vse Bolgarije nad 400 zastopnikov kmetijstva. Med njimi je bilo tudi nekaj po tujih socijalistično pohujšanih elementov, ki bi bili radi shod razpršili s tem, da so skušali spravljati na

dnevni red razna politična vprašanja. Posrečilo pa se jim ni, ker je bila večina zmernih posestnikov, ki hočejo na vsak način preuredbo kmetijstva in njega napredek in oprostitev od židovskih pijavk. Sprejelo se je več važnih resolucij.

Ruski car Nikolaj II. — Ruski car Nikolaj II. je že popolnoma ozdravel ter zopet opravlja svoje državne posle. Poroča se, da se poda za kakih 14 dni v Carskoje selo in izostane vsako potovanje v druge kraje. Car je svojima dvema zdravnikoma podelil visoke nagrade in sicer dr. Popovemu 100.000 rubljev in ga je ob enem imenoval svojim osebnim zdravnikom, a dr. Tihanovu pa 50.000 rubljev in naslov ruskega dvornega zdravnika.

Rusija in Turkestan. — Angleški list „Sunday Special“ je zvedel, da je odšlo 3000 mož ruske vojske iz Batura na afganistansko mejo. A to je le nekaka predstraža, v vzhodni Turkestan pa odpošlje Rusija 26 000 mož in 7000 konjenikov. Angleži so radi tega gibanja ruske vojske zelo vznemirjeni. Drugi viri pa še poročajo, da so se na indijsko afganistanski meji pojavili veliki nemiri, ter da so vstaši pobili tamošnje angleško vojaštvo. Prebivalstvo onih krajev je odbilo angleške ponudbe.

Vojna v južni Afriki. — Buri napredujejo v kapski koloniji. Udrlo jih je že okoli 5000 in za njimi Angleži. Za prvo je namen Burov, maščevati se nad Angleži za porušena jim domovja s tem, da pokončujejo od kraja angleško imetje v Kapu ter napravljajo velikanske škode. Drugi namen Burov pa je ta, zvabiti za seboj Angleže v Kap ter tako izprazniti angleškega vojaštva Transvaal, kateri hočejo Buri potem na vseh krajih zasesti. Lord Kitschener nujno zahteva novih čet iz Anglije. Na mnogih krajih Buri nenadoma napadajo angleške oddelke, kateri so navadno poraženi. Glavno mesto Oranje-države, Bloemfontain so Buri popolnoma razdejali. Angleški listi zahtevajo, da se v Kapu takoj razglasi nagla sodba.

Štedljivost in dobrotljivost.

„Štedljivost je sebičnost, in štedljivi gospodarji nimajo srca za ljudsko revščino in bedo“, trdijo nekateri in imenujejo pridigovanje štedljivosti škodljiv in nečloveški nauk. Ta prepogosti in nepremišljeni ugovor vzpodbuja nas, da na kratkoma razjasnimo, ali je razumna štedljivost, kakor se tu trdi, res nasprotnica one prevzvišene zapovedi: „Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!“ in torej sovražnica dobrotljivosti.

Naravnost moramo priznati, da smo odločni nasprotniki nepremišljene dobrotljivosti, ki nikdar ne doseže tistega namena, katerega ima prava dobrotljivost. Brez premisleka deliti denar med uboge prosilce je največja nespamet. Premnog obdarovanec daru ne uporabi v svoj prid, ampak na čim lažji način si ga je pridobil, tembolj se navaja lenobe in zapravljanja. Časopisi so prinesli kot dokaz te resnice zanimivo novico iz Pariza. Dobrotljivi ruski car podaril je namreč ob svojem odhodu iz Pariza več tisoč zlatih rubljev (rubelj je 3 krone 60 vinarjev našega denarja) da se razdele med največje reveže pariške. Toda kako so reveži uporabili ta velikodušni dar? Izkazalo se je ob pobiranju teh zlatih rubljev, da so jih nad

tri četrtine našli v mestnih — žganjarijah, kjer so jih obdarovanci zapili.

Razumna štedljivost, katero mnogi po pravici imenujejo modrost življenja, mora se odločno upreti takemu brezplodnemu načinu dobrotljivosti nasproti bližnjiku. Pripomoči revežu k rednemu zaslužku in pokazati mu sredstvo, in šele tam, kjer samopomoč ne doseže pravega uspeha, pomagati z denarjem in sicer na kar najkoristnejši način, to je načelo dobrotljivosti, katerega naj bi se zvesto držali vsi štedljivi gospodarji!

Izkušnja uči, da oni, ki so čez mero radodarni in nepremišljeno dobrotljivi, ne le, da s svojo dobrotljivostjo nikomur v resnici ne koristijo, ampak da uničujejo svoje in čisto svojih bližnjikov blagostanje. Pripoveduje se o nekem slovitem pisatelju, ki je umrl v velikih dolgovih, kako si je mnogokrat izposodil — seveda za vedno — pri prijatelju cekin, da bi si oskrbel živeža in drugih potrebščin, da je pa brez obotavljanja ta cekin čisto brez premisleka podaril kar prvemu beraču, ki ga je ob vratih prosil miloščine. Nahajajo se ljudje, ki tiče sami v velikih denarnih zadregah, ki pa so tako nespametno dobrotljivega srca, da niti najdvomljivejšim prošnikom ne morejo odkloniti prošnje za denarno posojilo ali za poročstvo pri njih dolgovih. Ti vzgledi nam prav jasno kažejo, kako smešna je dobrotljivost lahkomišelnega zapravljivca, in kako resnične so besede moža, ki pravi: „Štedljivost je krepost, brez katere si ni mogoče misliti niti pravičnosti proti sebi in drugim, niti uspešne dobrotljivosti proti bližnjiku“.

Nasprotno pa, kjer koli povprašate: „Kdo je ustanovitelj te ali druge sirotišnice ali bolnišnice“, ki so rešile pomanjkanja stotin zapuščenih sirot in onemoglih trpinov, navadno izveste, da so jih kot pomnik svojega blagega srca postavili ne ljudje, ki so se udajali razkošnemu življenju, ampak taki, ki so leta in leta modro štedili s svojim premoženjem, da ga slednjič posvete temu vzvišenemu namenu. Ako preiskujete doneske za ljudske knjižnice in druge velikodušne naprave v svrhu izobrazbe revnih ukaželjnih ljudi, so največ pripomogli s svojimi sredstvi ne oni, katerih mošnja je pristopna vsem potepuhom in vsem postopačem, ampak previdno štedljivi gospodarji.

Tudi zgodovina slovenskega narodnega razvoja lahko ponosno priča o velikodušnih činih mnogih skrbnih gospodarjev, ki so štedili s svojimi sredstvi z blagim namenom, da bi še mnogo let potem, ko bodo že v grobu počivali, koristili svojemu narodu.

Koliko slovenskih mladeničev, ki so kot ubogi dečki zapustili revni dom svojih kmetjskih starišev, izsolalo se je in se še bode za učene stanove po srednjih in visokih šolah s pomočjo ustanov blagih dobrotnikov: Cvetka, Kostanjevca, Rapoca, Knaflja, Goriupa in mnogo drugih! Ta imena, ki so z zlatimi črkami zapisana v srcih mnogih vrednih sinov majke Slovenije, so najglasneje govoreči dokazi, da štedljivost ni umazana sebičnost, kakor trde njeni nasprotniki, ampak da so baš štedljivi

ljudje v resnici največji dobrotniki človeške družbe in največji dobrotniki svojega naroda. Vekoslav Kukovec.

Kolekovanje legalizacijske klavzule podpisov na vlogah za registriranje pridobitnih in gospodarskih zadrug.

Visoko c. kr. finančno ministrstvo je vsled nekega vprašanja z razglasom od dne 8. novembra leta 1900 št. 55.100 odredilo, da tvorijo podpisi na prošnjah za trgovsko sodiščno registriranje pridobitnih in gospodarskih zadrug in drugih registriranju podvrženih združenj brez razločka, če imajo podpisani še lastnost proponentov, ali če so že udje načelstva, kolektivni podpis in je podvržena torej legalizacija teh podpisov le pristojbini v znesku dveh kron, odnosno jedne krone po tarifni točki 66, lit. a. zakona od dne 13. decembra l. 1862., drž. zak. št. 89.

Ta razsodba je načelne važnosti zaradi tega, ker so dosedaj zgoraj navedeno točko pristojbinskega zakona razna trgovska sodišča različno tolmačila, in nam je znano, da so morali v nekaterih slučajih plačati ustanovniki oziroma prvi udje načelstva za poveritev svojega podpisa na prošnji za registriranje vsak po 2 kroni; torej da so se smatrali njihovi podpisi vsak zase kot podpisane stranke in ne vsi skupaj kot kolektivni podpis za zadrugo.

Zgoraj navedeni razglas je torej navedene dvome določno razjasnil.

Tuberkuloza pri goveji živini.

Spisal Pavel Skale.

Najbolj razširjena bolezen, da, najhujša kuga, ki mori človeški rod in največ žrtev zahteva, je tuberkuloza ali jetika. Koliko zdravniških kongresov, koliko učenjakov itd. se je in se še bavi s to boleznijo; pa vse zaman; zatreti se ne more.

Kakor znano je med vsemi domačimi živali ravno goveja živina tista, mej katero se tuberkuloza najbolj širi. V naših krajih je ta bolezen — hvala Bogu — še malo znana, le tu in tam se dobi kako živinče, ki hira za tuberkulozo. Naša goveda je še trdna, še ni omehkužena, kakor so nekatera čista plemena, ki se iz Nemčije importirajo. Statistika kaže, da se ravno na Nemškem slučajni tuberkuloze jako množe. Tako je na pr. v več mestih od zaklane živine 20 do 30 % tuberkulozne. Na Nižjem Avstrijskem so našli v enem letu do 1500 goveje živine tuberkulozne. Leta 1895. se je vpeljalo iz Danske 133.118 glav goveje živine na Nemško. Kakor se je pozneje konstatovalo, je bila skoraj polovica te živine tuberkulozna.